

LICHT 2014
DEN HAAG HOLLAND

workshop Ademend LICHT

22 september 2014

- Ellen de Vries, LUXLAB
- Prof. Dr. Stephan Völker, TU Berlin
- Harry de Haan, namens

Willem Zandvliet – RWS

- Theo Mackaay - Moderator

$$E = MK^2$$

Richtlinie Standardde

Wissenschaft

Gesamtkonzept

Bedürfnis

Mensch

Energie

Burger Teilname

Erlebnis Definition

Leben Mobilität

Design

FLEXIBILITÄT

Sphere

MINDER IS MEER

samenspel van

- Wetenschap
- Techniek
- Ontwerp

Weniger ist Mehr ?

$$E = MK^2$$

$$E = M.C^2$$

Eenduidige formule:

- M = Mens
- C = Comfort
- C = Contrast

WAARNEMINGEN

- subjectieve
meten van mentale belasting
- objectieve
'Eye Tracking'

VERKEERSVEILIGHEID

Visuele taken:

- volgen van de rijbaan
- waarnemen van objecten
- volgen van weggebruikers
- waarnemen van de omgeving

WAARNEMINGEN

- Luminantie
- Contrast
- Kleur
- Focus

BELEMMERINGEN

- Psychische belasting
- Geestelijke veroudering
- Vermoeidheid
- Fysiologische verblinding
- Adaptatie
- Visuele veroudering

SOCIALE VEILIGHEID

Verliefd in een verlichte stad

- Verschillend grote ruimten
(verlichte vlakken)
- Contrasten
- Kleuren

HERKENBAARHEID

1. Niet enkel door
verlichtingssterkten
2. Veranderende lichtverdelingen
3. Rekening houdend met alle
lichtbronnen
- reagerende lichtverdelingen

HERKENBAARHEID

4. Uitschakelen verhoogt gevaar – lichtverdelingen uiterst belangrijk
5. Beter dimmen dan uitschakelen
6. ‘Meelopend dynamisch licht’ te combineren met aangepaste niveaus

ENERGIE EFFICIENCY

Toepassing van individuele
plaatselijke verlichtingsniveaus

(voorgevels zichtbaar of niet?)

WIT LICHT IS MOOIER

- * Het ondersteunt de perifere waarneming bei lagere niveaus
- * Het vermindert de foveale visuele prestatie en verblindt meer

VERBLINDING

Bij een perifere waarneming wordt de verblinding bepaald door:

- Verlichtingssterkte
- Achtergrondluminantie
- Gezichtshoek

NIET DOOR DE LUMINANTIE VAN EEN
ENKELE LED

ONS OOG

Supercamera maar
rekening te houden met:

- Contrast
- Adaptatie
- Verblinding

UITSMIJTERS

1. Huidige verlichtingsnormen
zijn sterk verouderd
2. Energiebesparing door
optimale bepaling van
DAT WAT NODIG IS

HET
LUX
LAB

HET VERVOLG.....

LED BOULEVARD

- 1.500 m

TU - Berlin

voor nu

HARTELIJK DANK

